

Beslutsunderlag, analys av nuläge och omvärld

1. Nulägesanalys

Varje nämnd ska ta fram en nulägesanalys utifrån nämndens ansvarsområden. Nämnderna ska beskriva vilka stora utmaningar respektive nämnd ser utifrån dessa övergripande samhällsutmaningarna.

- ☞ **Sysselsättning/kompetensförsörjning**
- ☞ **Strategisk bostadsförsörjning och attraktiv utemiljö**
- ☞ **Utbildning**
- ☞ **Livsplats för alla generationer**
- ☞ **Infrastruktur**
- ☞ **Ekonomisk tillväxt**
- ☞ **Demokrati och mötesplatser**
- ☞ **Trygghet och inkludering**

För att organisationen ska kunna möta dessa samhällsutmaningar, behöver nämnden vidare beskriva vilka långsiktiga effekter som organisationen i allmänhet och nämnden i synnerhet behöver fokusera på.

Det kan finnas konkreta insatser som kommunen behöver göra under REP-perioden. Dessa konkreta insatser ska ligga till grund för de effekter som nämnden ser behöver uppnås. Dessa konkreta insatser ska inte vara resurssatta.

Sysselsättning/kompetensförsörjning

Hylte har utmaningar med att attrahera och behålla specialistkompetens, särskilt inom områden som ingenjörer, planarkitekter och projektledare. Dessa kompetenser är avgörande för att genomföra detaljplaner och exploateringsprojekt. Förvaltningen har investerat mycket tid och resurser i rekrytering och för att göra kommunen till en attraktiv arbetsgivare, med verktyg som distansarbete och flexibla arbetstider. Samverkan med andra kommuner och möjlighet till traineetjänster och mentorskap är också viktiga för att säkra kompetensförsörjningen.

Strategisk bostadsförsörjning och attraktiv utemiljö

Även i avsaknad av stark befolkningstillväxt finns ett tydligt behov av att arbeta strukturerat med detaljplanering och utveckling av nya bostads- och verksamhetsområden. Genom kontinuerlig översiktsplanering kan kommunen säkerställa en långsiktig och hållbar mark- och bebyggelseutveckling, anpassad efter lokala behov och förändrade förutsättningar. En aktiv planberedskap skapar förutsättningar för att möta framtida efterfrågan, möjliggöra förtätning och utveckla attraktiva och funktionella miljöer för både boende och näringsliv.

Samhällsbyggnadsnämnden fick tillskott med 800 tkr 2025 och 2026 för att arbeta med kontinuerlig översiktsplanering och fördjupade studier av utvecklingsområden.

Översiktsplanen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod genom att fullmäktige antar en planeringsstrategi. Arbetet med översiktsplanen måste därför ske löpande även efter 2026.

Planerings- och byggområdet är just nu föremål för omfattande förändringar i regelverket. Bland annat har nya byggregler trätt i kraft den 1 juli 2025, vilket innebär ökade krav på teknisk prövning inom bygglovsprocessen. Samtidigt har riksdagen beslutat om förändringar i strandskyddsreglerna, som påverkar kommunernas roll och ansvar i frågor som rör markanvändning i strandnära lägen. Därtill pågår arbete med förslag till ytterligare förändringar i plan- och bygglagen, där vissa åtgärder föreslås bli bygglovsbefriade. Tillsammans innebär dessa förändringar både nya möjligheter och utmaningar för kommunerna, och ställer krav på anpassning av arbetssätt, kompetens och resurser inom samhällsbyggnadsområdet.

Digitalisering av detaljplaner pågår nationellt och i många kommuner för att förenkla tillgången till planinformation för både näringsliv och invånare. Det kan även bidra till en mer effektiv bygglovsprocess. Hylte kommun följer den nationella standarden för nya detaljplaner, men många äldre planer behöver digitaliseras – ett omfattande arbete som bör inledas.

Det är en utmaning att skapa trivsamma livsmiljöer med begränsade resurser. Gata- och parkenheten arbetar dagligen med att underhålla offentliga miljöer, men resurserna räcker inte till för att möta alla behov. Trots positiv samverkan med Hyltebostäder, samhällsföreningar och Region Halland – exempelvis genom förändrad skötsel av grönytor, samarbete kring vandringsleder och badplatser samt investering i effektivare utrustning – krävs fler åtgärder

för att effektivisera arbetet. Samtidigt behövs en ökad förståelse för att ett restriktivt underhåll påverkar utseendet på våra offentliga miljöer.

Jämförelser i Kolada visar att Hylte kommun lägger avsevärt mindre resurser på parkverksamhet än andra Hallandskommuner – 253 kr/invånare 2024, jämfört med 454–1003 kr/inv i övriga länet. Även i jämförelse med kommuner i liknande storlek (5–15 000 invånare), där snittet är 517 kr/invånare, ligger Hylte lågt.

Ett tydligt exempel på resursbrist är lekplatser. Hylte kommun har många lekplatser i förhållande till befolkning, men dagens resurser räcker inte för att säkerställa tillsyn, besiktning och underhåll. Därför har samhällsbyggnadsnämnden gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en strategisk plan för kommunens lekplatser – att redovisas hösten 2025.

Andra exempel där det önskas mer underhåll är ogräsbekämpning och blomutsmyckning utanför Hyltebruk, samt röjning i tätortsnära skogsområden och hantering av ovårdade tomter, för att undvika klagomål från invånare.

När det gäller vandringsleder så har samarbetet med Region Halland fortsatt och insatser sker under sommartid av Naturvårdar. Men Region Halland lyfter fortsatt behovet av att kommunen, enligt det avtal som är slutet mellan region och kommun, beviljar medel för underhåll av Hallandsleden.

Attraktiviteten påverkas också av arbetet med förfallna fastigheter och ovårdade tomter. Bygg- och miljöenheten hade tidigare ett ekonomiskt tillskott för att säkerställa kontinuitet, men detta upphörde vid halvårsskiftet 2023. Tillsynen av förfallna fastigheter är fortsatt viktig för att skapa en attraktiv miljö, särskilt i tätorterna, även om processen är lång och lagstiftningen strikt.

Inför kommande år råder stor osäkerhet hur mycket staten kommer att finansiera kalkning av sjöar och vattendrag för att motverka försurning. Det har under många år pågått ett framgångsrikt med hjälp av detta bidrag men det har aviserats neddragningar. Ska inte arbetet ha varit förgäves behövs ekonomiskt tillskott av kommunala medel.

Utbildning

Samhällsbyggnadsnämnden ser skolmåltiderna som en viktig förutsättning för att eleverna ska orka hela skoldagen. Bra skolmat är också en del i att göra kommunen attraktiv. Kostenheten har en måltidsutvecklare som samverkar med elevråd och skolor och arbetar med att utveckla kvalitet, näringsberäkna måltider, höja personalens kompetens och delta i upphandlingar. Ambitionen är att skapa goda, näringsriktiga måltider som stimulerar alla sinnen. Målet i framtiden är att eleverna ska kunna äta *vad de vill, när de vill* inom ramen för måltidsbudgeten.

Skolmåltiden handlar också om social gemenskap och trygghet. På Örnaskolan har matsalsmiljön förbättrats med ny inredning och växter, vilket skapat en lugnare och mer välkomnande miljö. Detta har fått fler elever att börja äta i skolrestaurangen igen och även stanna kvar en stund om schemat tillåter. Nu planeras liknande insatser på fler skolor.

Det finns även idéer om att utöka skolodling i liten skala för att öka elevernas intresse för matens ursprung – med målet att kunna servera egenodlade råvaror i skolköken.

Leverantörerna får justera priserna upp till fyra gånger per år. Vissa varor påverkas lite men när basvaror som hamburgare eller sejrygg blir dyrare slår det hårt mot budgeten. Då kan man behöva byta till en annan råvara som uppfyller hållbarhetskraven eller minska hur ofta rätterna serveras. Detta begränsar valfrihet i både råvaruval och menyer.

Livsplats för alla generationer

En hållbar samhällsutveckling är grundläggande för att det ska vara lockande för människor att flytta till en plats och vilja stanna kvar. Ingen vill bo på en plats där man känner sig otrygg eller utestängd, hur fin bostaden än är. För att en plats ska vara attraktiv måste den socialt hållbar. Vad som är en attraktiv livsplats varierar från person till person, men gemensamt är behovet av trygghet, tillit, öppenhet och tolerans. Platsens fysiska kvalité, hög kvalité på skolor och övrig välfärdsservice och också viktig. Dessutom behöver det finnas bostäder som passar olika behov och önskemål.

Infrastruktur

Gata-park

Bytet av gamla trästolpar för gatubelysning har försenats då medel inte matchar behovet. Oförutsedda kostnader har ökat, och budgeten från 2026 täcker främst samförläggningar med Eon och utbyte av oljeledningar i tätorterna. Under nuvarande förutsättningar kommer projektet inte att vara klart förrän 2038–39, då har vissa områden saknat belysning i över 6-17 år. För att slutföra projektet 2027 behövs extra medel för 2026 och 2027.

Inventeringen av gatunätet visar att underhållsskulden har ökat, och budgetmedel för 2026 har höjts med cirka 2 miljoner kronor. Om budgeten hålls enligt planen finns goda förutsättningar fram till 2028, men en indexuppräknings och nytt avtal 2028 kan öka kostnaderna, vilket kräver en ökning av anslaget från 2028.

De enskilda vägar och vägsamfälligheter som finns inom kommunen är av stor vikt för landsbygden och är i behov av högre bidrag då medlen inte är i närheten av det verkliga behovet.

Vinterväghållning har överstigit budgeten flera år och kostnader har tagits från andra aktiviteter inom gata och park. Samarbetet med Hyltebostäder har minskat beredskapskostnaderna med 50%. Ytterligare kostnadsbesparingar inför hösten 2025 är att

Unnaryds tätort kommer hanteras av egen personal inom enheten samt Hyltebostäder. Trots dessa besparingar blir vinterväghållningen dyrare för varje säsong och gata och park har svårt att hålla budgeten.

VA-försörjning

Fortsatt utveckling och förvaltning av VA-anläggningen planeras utifrån VA-planen som kommunfullmäktige beslutade om 2022 samt de omfördelningar i planen som beslutats i kommunstyrelsen för perioden 2024-2026. Fokus är säkrare dricksvattenförsörjning samt reinvesteringar. Planen sträcker sig över tolv år.

Det pågår ett arbete i kommunen med att ta fram en vattentjänstplan. Denna ska visa hur kommunen långsiktigt planerar för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster samt vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

Förnyelsetakten för kommunens VA-ledningar behöver öka. Stora delar av ledningsnätet är anlagt på 1950-1980-talet. De senaste årtiondena har förnyelsetakten legat på 0,3%, vilket innebär att det kommer att ta cirka 350 år att byta ut hela ledningsnätet. Generellt sett är det önskvärt att ligga på en förnyelsetakt på 1% och många kommuner ligger idag på 0,5-0,7%. För att få en så effektiv förnyelseplanering som möjligt kommer ett GIS-stöd för detta att införas under 2026.

Statistiken visar att det finns ett stort utläckage från dricksvattenledningarna och mycket tillskottsvatten i avloppsledningsnätet. Andelen debiterad mängd vatten i förhållande till producerad mängd är cirka 50%. Under de senaste fem åren har i genomsnitt 28% av det avloppsvatten som behandlats i reningsverken kommit från det som har debiterats kunderna. Skillnaden mellan debiterad mängd vatten och renad mängd avloppsvatten beror bland annat på att dagvatten på vissa ställen är kopplade till spillvattenledningsnätet och att det sker ett inläckage i ledningsnätet.

För att öka beredskapen och robustheten i VA-försörjningen finns också ett behov av utrymmen för att förvara beredskapsmateriel och reservdelar. Detta behöver utredas vidare.

På några fastigheter i kommunen finns det kvar VA-anläggningar som inte längre används. Det finns ett behov av att avveckla dessa byggnader och riva det som inte är användbart.

Krav på VA-försörjningen ökar ständigt, påverkat både av nationella och EU-regler. Några exempel:

- VA-beredskapsutredningen (SOU 2024:82) föreslår förbättringar för VA-organisationers beredskap, inklusive krav på beredskapsplanering, reservkapacitet och ökad VA-ekonomi. Utredningen betonar även kommunal samverkan och investeringar för klimatanpassning.

- EU:s dricksvattendirektiv (från januari 2021) inför krav på riskbedömning av tillrinningsområden, material i kontakt med dricksvatten och rapportering till myndigheter.
- Avloppsdirektivet (2024) är ett av de viktigaste politiska instrumenten inom EU:s regelverk på vattenområdet för att skydda miljön och människors hälsa och kommer att införlivas i svensk lagstiftning.
- Svenskt Vatten har presenterat nya förslag för kommunala VA-föreskrifter, vilket ger möjlighet att utveckla Hylte kommuns bestämmelser.

Avfallsområdet

Hylte kommun kommer från och med 1 januari 2026 att ingå i kommunalförbundet SÅM (Samverkan Återvinning Miljö), bestående av Gislaved, Värnamo, Vaggeryd och Gnosjö. Detta innebär bland annat att det kommer att ske en verksamhetsövergång och att både driftkostnader och framtida investeringar avseende avfallshanteringen i kommunen hanteras av SÅM. Kommunfullmäktige kommer även fortsättningsvis att formellt fatta beslut om renhållningstaxan och avfallsplan m m, men förslagen tas fram av SÅM och kommer att vara likalydande för samtliga kommuner inom SÅM.

Ansaret för arbetet med nedlagda deponier kommer att vara kvar hos Hylte kommun vid inträdet i SÅM. Enligt Naturvårdsverket har kommunerna ett ansvar för att riskbedöma nedlagda deponier och även för att det vid dessa platser ska finnas planerade och vidtagna åtgärder för att förebygga olägenheter. Det nationella målet är att samtliga deponier med riskklass 1 eller 2 ska vara åtgärdade fram till år 2050. Av de inventerade deponierna inom kommunen hamnade Gammalsbo deponi i riskklass 1. Nio deponier tilldelas riskklass 2 och fyra deponier riskklass 3. De deponier som fått hög riskklass är de där det behövs ytterligare utredning och som eventuellt även behöver åtgärdas. Det finns för närvarande två pågående ärenden som omfattar Gammalsbo AFA och Torups AFA. Vilka åtgärder som kommer att krävas är inte klart ännu. Fortsatt arbete avseende övriga nedlagda deponier behöver ske under kommande år, enligt den antagna handlingsplanen. För att kunna utföra detta arbete krävs det att resurser tillsätts, både för att genomföra de nödvändiga åtgärderna och för att säkerställa en långsiktig övervakning och hantering av dessa deponier.

Ekonomisk tillväxt

Samhällsbyggnadsnämnden och speciellt bygg- och miljöenheten har en koppling till näringslivet när det gäller detaljplaner, lovärenden, tillsynsärenden m.m. och har därmed en viktig roll för kommunens ekonomiska tillväxt. De senaste årens undersökningar visar att mycket fungerar mycket bra men det finns fortsatt utvecklingspotential i syfte att stödja företagen med en snabb och korrekt handläggning. Digitala tjänster har införts men det finns ett behov av ständig utveckling samtidigt som kostnader för system och inte minst GIS ökar.

Demokrati och mötesplatser

I översiktsplanen betonas behovet av att skapa mångsidiga mötesplatser och trygga, inbjudande offentliga miljöer som stärker tilliten och uppmuntrar till delaktighet. Målet är att skapa miljöer som främjar möten och samspel mellan människor. Kommunen ska arbeta för att riva hinder och strukturer som skapar separation, samt knyta samman olika delar av tätorterna för att öka tillgängligheten och samhörigheten.

Det finns ett fortsatt behov av att främja digitaliseringen och utvecklingen av e-tjänster inom nämndens verksamhet, då dessa inte bara effektiviserar ärendeflöden utan också stärker demokratin. Genom att göra tjänster mer tillgängliga och transparenta för medborgarna främjas delaktighet och öppenhet. För att möta detta behov krävs ytterligare resurser, och en viktig del av digitaliseringen är att implementera ett e-arkiv. Detta säkerställer både en effektiv hantering av dokument och en långsiktig förvaltning av offentlig information, vilket ytterligare stödjer en demokratisk och rättssäker förvaltning.

Trygghet och inkludering

En viktig del i att vara en attraktiv kommun är ett medvetet och aktivt arbete för att skapa trygghet. När det gäller fysisk trygghet kan denna förbättras genom åtgärder som rätt belysning på strategiska platser, välhållna allmänna ytor och att grönytor inte får växa igen. En annan viktig aspekt är trafiksäkerhet, där säkra skolvägar är ett exempel på konkreta åtgärder för att öka tryggheten. För att uppnå detta behöver nämnderna samarbeta kring trygghetsskapande åtgärder, och det måste tydligt framgå vem som ansvarar för vad, vem som kan påverka åtgärderna samt var de nödvändiga resurserna ska tas ifrån.

En del i det trygghetsskapande arbetet är att fortsätta arbetet med förfallna fastigheter och ovårdade tomter. Ett samhälle där fastigheter tillåts förfalla och ibland även utgöra en direkt fara bidrar inte till bilden av ett tryggt och attraktivt samhälle.

Bygg- och miljöenheten handlägger ansökningar om bostadsanpassningsbidrag, ett kommunalt stöd för personer med funktionsnedsättning. Bidraget används för att anpassa bostäder så att de blir funktionella i det dagliga livet, exempelvis genom ombyggnation av kök eller badrum, borttagning av trösklar eller installation av ramp vid entrén. Med tanke på den omställning inom hälso- och sjukvården där fokus ligger på vård i hemmet, förväntas behovet av bostadsanpassningar öka.